

Budsjettnotat for 2025

Kirkenes Havn KF

Rapport

Budsjettnotat for 2025

Momentum har bistått Kirkenes Havn KF med å utarbeide budsjett for 2025.

Selvkost innebærer at kostnader med å levere tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på de selvkostregulerte virksomhetsområdene, og det gjelder også hvis tjenesten er organisert i et eget selskap. Som ledd i arbeidet med å overholde selvkostreglene må Kirkenes Havn KF utarbeide et selvkostbudsjett i forkant av hvert nye regnskapsår, som hjelp til å sette hensiktsmessige gebyrer. Ved åravslutningen må det utarbeides en etterkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet etter hvert regnskapsår. I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader.

Langtidsbudsjettet er basert på faste kroner med basis i beløpene for 2023. For å få fram selvkost for de forskjellige tjenesteområdene er alle kontoer og anleggsmidler splittet mellom tjenestene ved hjelp av fordelingsnøkler. Nøklerne revideres ved budsjett og etterkalkyle i selvkostverktøyet Momentum Selvkost.

Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og det er knyttet usikkerhet til i budsjettarbeidet. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

Momentum er landets ledende aktør på alt innen selvkost for kommunale betalingstjenester. Vi har mer enn 16 års erfaring som rådgiver og programvareleverandør innenfor selvkostområdet, og i dag benytter over 300 norske kommuner og IKS-er våre selvkostverktøy.

Budsjettet er sist oppdatert den 29.09.2024.

1. Lovverk, hjemler og retningslinjer

1.1 Farvannsavgift

Farvannsavgift kan fastsettes og kreves inn med hjemmel i havne- og farvannsloven, hvor § 36 første og annet ledd sier:

«Kommunen kan i forskrift bestemme at det skal betales farvannsavgift for fartøy som anløper havn og innretninger for drift av akvakulturanlegg i kommunens sjøområde. I forskriften kan det fastsette rabattordninger.»

Farvannsavgiften kan bare dekke kommunens kostnader til

- a) nødvendig isbryting og fjerning av gjenstander som hindrer sjøtransporten eller er til fare for ferdsele i kommunens sjøområde, jf. § 6*
- b) utøvelse av offentlig myndighet med hjemmel i denne loven med forskrifter*
- c) farvannsskilt og navigasjonsinnretninger som kommunen eier.»*

Navnet på avgiften innebærer ikke at avgiften kan dekke inn alle kostnader som havnen har i farvannet, noe som tydelig kommer frem av § 36 ovenfor. Ordet «anløp» er et uttrykk for hva som utløser betalingsplikt. Nærmere konkretisering av hvilke kostnader som kan inngå i Farvannsavgiften finnes i *forskrift 11. desember 2019 nr. 1838 om kommunenes beregning og innkreving av Farvannsavgift*. Farvannsavgiftforskriftens § 2, jf. havne- og farvannslovens § 36, er gjengitt nedenfor.

«Samlet farvannsavgift skal ikke være større enn kommunens kostnader ved å utføre oppgavene nevnt i havne- og farvannsloven § 36 andre ledd.»

Kostnader til behandling av søknader som kan finansieres med saksbehandlingsgebyr etter havne- og farvannsloven § 33, kan ikke finansieres med farvannsavgift.

Kommuneloven § 15-1 om beregning av selvkost og forskrifter gitt i medhold av denne gjelder med mindre annet følger av havne- og farvannsloven med tilhørende forskrifter.

Kommuner som samarbeider om oppgavene som kan finansieres med farvannsavgift, kan basere avgiftsfastsettelsen på samlet selvkost for alle de deltakende kommunene.»

Havnene velger selv om de vil kreve inn Farvannsavgift. Hvis vederlagene fra øvrig havnevirksomhet er tilstrekkelige til å også dekke kostnadene som havnen lovlig kan finansiere med farvannsavgiften, så er lovens forutsetning at det ikke skal kreves inn farvannsavgift.

Farvannsavgiften skal ikke gi økonomiske overskudd. Eventuelle overskudd må settes av på fond og disponeres senest i det femte året etter overskuddet oppsto i tråd med reglene i selvkostforskriften.

1.2 Havnerenovasjon

Forurensingsforskriftens kapittel 20 regulerer etablering og drift av mottaksordninger for avfall fra skip. § 20-5 sier blant annet at

«Havneansvarlig skal ut fra behovet for levering, sørge for etablering og drift av mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip i havnen. Mottaksordningene skal være tilstrekkelige til å dekke et normalt behov for levering i havnen, uten at skipene forsinkes unødige.»

Videre regulerer forskriften innkreving av gebyr for renovasjonstjenesten i § 20-9:

«Omkostningene forbundet med mottak og videre håndtering av avfall fra skip, skal dekkes ved innkreving av avfallsgebyrer fra de skip som anløper havnen. Gebyr som nevnt skal innkreves uavhengig av om det leveres avfall fra skipet til mottaksordningen.»

Gebyrnivået reguleres av hovedregelen om renovasjonsgebyr i forurensningsloven. I § 34, 1. ledd, hvor det står skrevet følgende:

«[...] Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene. [...] gebyret [må] ikke overstige kommunens kostnader.»

Samlet sett innebærer dette at Havnen har en plikt til å etablere en hensiktsmessig mottaksordning for avfall, samt å kreve inn gebyr fra alle skip som anløper havnen. Gebyret må kun dekke de nødvendige kostnadene ved renovasjonsordningen, slik at i motsetning til Farvannsavgift og saksbehandlingsgebyr, der det er lovmessig adgang til å subsidiere eventuelle underskudd, stilles det altså krav til at eventuelle underskudd på renovasjonstjenesten må fremføres til inndekning i påfølgende år.

Overskudd skal avsettes til selvkostfond og disponeres i påfølgende år, på samme måte som håndteringen av overskudd på Farvannsavgift.

2. Forutsetninger

2.1 Driftskostnader

Kirkenes Havn KF sitt driftsregnskap er lagt til grunn for de årlige beregningene av direkte og indirekte kostnader. Det er gjort en svært grundig gjennomgang av regnskapet for 2023 og 2024 for å avklare hvilke inntekter og kostnader som hører inn under alle de ulike virksomhetsområdene. Noen av kostnadene gjelder bare ett enkelt område og er belastet det området fullt ut, mens andre kostnader er fordelt gjennom fordelingsnøkler som er basert på arbeidsfordelings skjema eller objektive anslag. Fordelingsnøkler som er brukt er vist i kapittel 5.

2.2 Kapitalkostnader

Anleggsregisteret dokumenterer investeringenes restverdi og gjenværende levetid og danner grunnlaget for de kalkulatoriske kapitalkostnadene.

Kalkulatorisk rentekostnad, eller alternativkostnad, er avkastningen selskapet kunne oppnådd ved å plassere netto investeringsbeløp i markedet. I selvkostkalkylen skal kostnadene være uavhengig av finansieringsform og derfor skal beregningene baseres på en kalkylerente istedenfor selskapets regnskapsførte rentekostnader og -inntekter. Renten er bestemt i selvkostforskriften § 5, fjerde ledd, og skal være årets gjennomsnittlige femårige SWAP-rente tillagt ett halvt prosentpoeng. Kalkylerenten er for 2025 er anslått å bli 4,01 %.

Rentekostnadene/alternativkostnaden i selvkostregnskapet beregnes ved å multiplisere hvert anleggs gjennomsnittlige restverdi i kalkyleåret (inngående balanser minus utgående balanser, delt på 2) med årets kalkylerente. I tillegg beregnes det kalkulatoriske rentekostnader/renteinntekter på bundne driftsfond (selvkostfond) og fremførbare underskudd, etter samme prinsipp.

2.3 Framtidige investeringer

I selvkostregnskapet er det anledning til, og naturlig, å ta med forventede investeringer når man skal budsjettere gebyrene for de kommende årene. Ved å planlegge for framtidige kostnader på denne måten blir utviklingen i gebyrene jevnere enn den ellers ville blitt. Tabellen nedenfor viser nettokostnaden av planlagte investeringer, etter eventuelle tilskudd, de kommende årene, gruppert per fordelingsnøkkel.

Framtidige investeringer	2024	2025	2026
Alle årsverk	600 000	500 000	
Farvannsavgift	8 145 571	500 000	300 000
Næringsvirksomhet	664 585	2 925 000	250 000

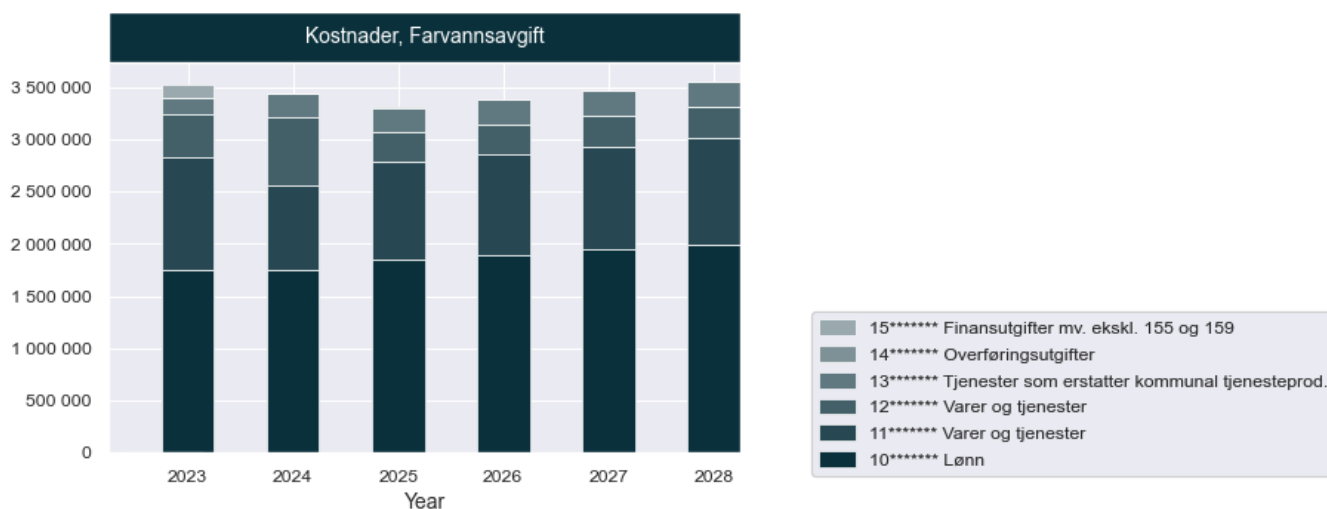
2.4 Resultater av etterkalkyle- og budsjettarbeidet

Nedenfor presenteres resultatene av budsjettarbeidet for de forskjellige virksomhetsområdene.

Budsjettene er basert på etterkalkylen for 2023 og en prognose over hvordan 2024 forventes å se ut ved årsavslutningen. Med dette grunnlaget er budsjettene lagt på kontonivå, før forslaget til gebyrer er beregnet for å oppnå ønsket kostnadsdekning og en hensiktsmessig utvikling av selvkostfondet.

3. Farvannsavgift – 2023 til 2028

Grafen nedenfor viser kostnadsutviklingen for Farvannsavgift fra etterkalkylen for 2023, i prognose- og budsjettårene og videre i økonomiplanperioden.

Tabellen nedenfor viser en detaljert oversikt over forventede inntekter og kostnader i årene fremover.

Kostnadsoversikt	Etterkalkyle 2023	Prognose 2024	Budsjett 2025	2026	2027	2028
Gebyrinntekter	2 341 585	2 805 498	2 511 721	2 670 961	2 820 657	2 960 407
16***** Øvrige salgsinntekter	216 100	911	559	573	587	602
17***** Refusjoner	71 932	67 091	2 423	2 483	2 545	2 609
10***** Lønn	1 753 130	1 752 379	1 852 769	1 899 089	1 946 566	1 995 230
11***** Varer og tjenester	1 081 439	811 329	942 831	966 402	990 562	1 015 326
12***** Varer og tjenester	409 935	655 105	279 373	286 357	293 516	300 854
13***** Tjenester som erstatter kommunal tjenesteprod.	161 096	221 130	232 045	237 847	243 793	249 888
14***** Overføringsutgifter	0	1 864	1 864	1 910	1 958	2 007
15***** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	118 704	149	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	3 524 304	3 441 956	3 308 882	3 391 604	3 476 394	3 563 304
Avskrivningskostnad	137 404	138 944	960 654	991 791	999 291	999 291
Kalkulatorisk rente	132 995	312 155	435 997	412 891	380 994	342 727
Direkte kapitalkostnader	270 398	451 099	1 396 652	1 404 682	1 380 285	1 342 019
Driftskostnader	3 794 703	3 893 055	4 705 534	4 796 286	4 856 679	4 905 322
+/- Andre inntekter og kostnader	201 706	0	0	0	0	0
Resultat	-963 380	-1 019 554	-2 190 831	-2 122 269	-2 032 890	-1 941 704
Selvkostdekningsgrad i %	70,9 %	74,0 %	53,0 %	56,0 %	58,0 %	60,0 %

Tabellen over viser at virksomhetsområdet Farvannsavgift hadde et underskudd på 963 380 kroner i 2023. I 2024 forventes det et underskudd på 1 019 554 kroner. Det gir kostnadsdekning på 74,0 %.

Det er budsjettert med et underskudd på 2 190 831 kroner. Det skyldes blant annet at farvannsavgiften, i motsetning til de fleste andre selvkosttjenester, er delvis markedsutsatt og ikke nødvendigvis kan prises med full kostnadsdekning dersom havnen skal klare å oppnå ønsket volum i omsetningen.

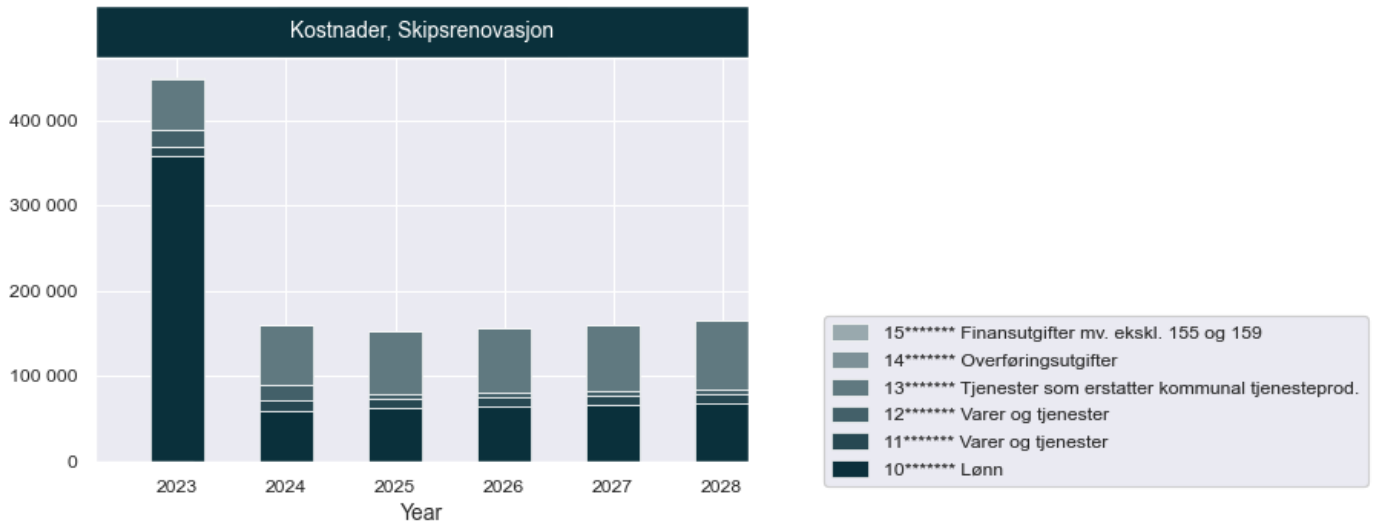
For budsjett- og økonomiplanårene viser tabellen hva gebyrinntektene må være for å oppnå kostnadsdekningen som er skissert i raden «Kostnadsdekning i %». Det er usikkerheter knyttet til det fremtidige kostnadsgrunlaget, og det vil derfor kunne oppstå avvik fra de budsjetterte resultatene.

Farvannsavgift er et selvkostområde, men det er foreløpig lagt opp til underdekning på tjenesten i hele økonomiplanperioden. Underdekningen er foreløpig vist som et framført underskudd i kalkylen, men hvis den underdekningen blir realisert, kan det bli nødvendig å nedskrive deler av beløpet framfor å dekke det inn gjennom høyere farvannsavgift i kommende år.

Selvkostfond	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	1 384 429	459 831	-561 860	-2 819 148	-5 095 852	-7 373 234
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-963 380	-1 019 554	-2 190 831	-2 122 269	-2 032 890	-1 941 704
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	38 782	-2 138	-66 457	-154 435	-244 492	-335 432
Selvkostfond 31.12	459 831	-561 860	-2 819 148	-5 095 852	-7 373 234	-9 650 370

4. Skipsrenovasjon – 2023 til 2028

Grafen nedenfor viser kostnadsutviklingen for Skipsrenovasjon fra etterkalkylen for 2023, i prognose- og budsjettårene og videre i økonomiplanperioden.

Tabellen nedenfor viser en detaljert oversikt over forventede inntekter og kostnader i årene fremover.

Kostnadsoversikt	Etterkalkyle 2023	Prognose 2024	Budsjett 2025	2026	2027	2028
Gebyrinntekter	145 010	103 383	172 326	179 330	182 920	186 571
16***** Øvrige salgsinntekter	3	31	19	20	20	21
17***** Refusjoner	2 456	2 291	83	85	87	89
10***** Lønn	357 438	59 837	63 265	64 847	66 468	68 130
11***** Varer og tjenester	11 790	11 412	10 425	10 686	10 953	11 226
12***** Varer og tjenester	20 107	17 827	4 713	4 831	4 951	5 075
13***** Tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	58 224	71 622	74 645	76 512	78 424	80 385
14***** Overføringsutgifter	0	64	64	65	67	69
15***** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	3 334	5	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	450 893	160 767	153 112	156 940	160 863	164 885
Avskrivningskostnad	2 904	2 956	2 956	2 956	2 956	2 956
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer	0	0	764	1 400	1 400	1 400
Kalkulatorisk rente	3 736	3 534	3 192	3 051	2 948	2 844
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer	0	163	403	471	417	363
Direkte kapitalkostnader	6 639	6 653	7 315	7 878	7 721	7 563
Driftskostnader	457 533	167 420	160 427	164 818	168 585	172 448
+/- Andre inntekter og kostnader	747 570	0	0	0	0	0
Resultat	437 506	-61 715	12 001	14 616	14 442	14 233
Selvkostdekningsgrad i %	-49,6 %	63,0 %	107,0 %	109,0 %	109,0 %	108,0 %

Tabellen over viser at virksomhetsområdet Skipsrenovasjon hadde et overskudd på 437 506 kroner i 2023. Dette skyldes en regnskapsteknisk korrigering av selvkostfondet, og er ikke et reelt overskudd fra gebyrinntektene på tjenesten. I 2024 forventes det et underskudd på 61 715 kroner. Det gir kostnadsdekning på 63,0 %.

I budsjettarbeidet for 2025 er det gjort et grundig arbeid for å kontrollere og korrigere kostnadsgrunnlaget på tjenesteområdet for skipsrenovasjon. Arbeidet har vist at tjenesten har vært belastet vesentlig høyere kostnader enn den skulle tidligere år, og at underskuddet som til nå er framført på tjenesten dermed ikke har vært reelt. Det er foreslått nedskrevet i 2024, og budsjettet er satt opp under den forutsetningen.

Det er budsjettet med et overskudd på 12 001 kroner. For budsjett- og økonomiplanårene viser tabellen hva gebyrinntektene må være for å oppnå kostnadsdekningen som er skissert i raden «Kostnadsdekning i %». Det er usikkerheter knyttet til det fremtidige kostnadsgrunnlaget, og det vil derfor kunne oppstå avvik fra de budsjetterte resultatene.

Skipsrenovasjon er et selvkostområde og i perioden forventes det at selvkostfondet vil utvikle seg som følger:

Selvkostfond	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-428 496	-1	-63 036	-53 322	-40 537	-27 428
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	437 506	-61 715	12 001	14 616	14 442	14 233
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-9 011	-1 321	-2 287	-1 831	-1 333	-817
Selvkostfond 31.12	-1	-63 036	-53 322	-40 537	-27 428	-14 012

Inntektene på tjenesteområdet er tilpasset kostnadsnivået og hensiktsmessig disponering av selvkostfondet. Selvkostkalkylen tar sikte på å tilbakeføre årsresultat til abonnentene i løpet av 5 år for å overholde det overordnede kravet om at et selvkostresultat på tjenesten som helhet må være disponert innen fem år.

5. Fordelingsnøkler

En del kostnader og inntekter gjelder flere virksomhetsområder, og i selvkostkalkylene er det brukt fordelingsnøkler til å fordele disse mellom områdene. For hver konto i selvkostregnskapet har Kirkenes Havn KF vurdert hvilken fordelingsnøkkel som best reflekterer fordelingen av den underliggende kostnaden eller inntekten.

Fordelingsnøkklene som er brukt i årets beregninger er vist i tabellen nedenfor. Kirkenes Havn har tjenesteområder som ikke drives til selvkost og derfor ikke er omfattet av dette notatet. Fordelingsnøkklene nedenfor viser bare de tjenestene som er omfattet av selvkostreglene, og derfor er summen av de fleste fordelingsnøkklene ikke 100 % i tabellen.

Fordelingsnøkkel	Farvannsavgift (%)	Skipsrenovasjon (%)	Kommentar
Selvkostrenter	33.4 %	0.3 %	Selvkostrenter fra anleggsregisteret
Avskrivning	14.8 %	0.1 %	Selvkostavskrivninger fra anleggsregisteret
Alle årsverk	37.3 %	1.3 %	Fordeling av ansatte etter faktisk tidsbruk
Årsverk administrasjon	37.3 %	1.3 %	
Årsverk havnebetjent	37.3 %	1.3 %	
Farvannsavgift	100.0 %	0.0 %	Direkte belastet
Skipsrenovasjon	0.0 %	100.0 %	
JKGT2A	21.7 %	0.7 %	7/12 av bygget er havnekontor + lager, og fordeles etter Alle årsverk. Resten er utleielokaler som ikke inngår i selvkostberegningene.
Fiat Ducato	26.6 %	26.6 %	Faktisk bruk
Farvann/Annet	50.0 %	0.0 %	Faktisk bruk
Transportmidler	70.0 %	0.0 %	Faktisk bruk
Strøm	2.1 %	0.0 %	Faktisk bruk etter måler
Offentlige avgifter	40.0 %	0.0 %	Faktisk bruk
Konsulenttjenester	50.5 %	0.5 %	Faktisk bruk
Renovasjon	0.0 %	98.0 %	Faktisk bruk
Forsikring, bygg og anlegg	2.1 %	0.0 %	Faktisk bruk